

Information

– om aktier och värdepapper

Barn – föräldrar/förmyndare

Förvärv av aktier

Ej kontrollerad förvaltning

När barnets tillgångar uppgår till mindre än 8 basbelopp är förvaltningen av barnets tillgångar inte kontrollerad av överförmyndarnämnden. I sådana fall kan föräldrarna fritt köpa andelar i värdepappersfonder, obligationer och aktier för barnets räkning. Alltför våghalsiga spekulationer med barnets tillgångar kan dock leda till skadeståndsskyldighet gentemot barnet. Föräldrarna är enligt lagens bestämmelser (föräldrabalken) skyldiga att i första hand beakta att tillgångarna placeras på ett säkert sätt. Om barnet behöver låna pengar för att köpa aktier krävs ett godkännande av upplåningen från överförmyndarnämnden. Det torde endast undantagsvis förekomma att nämnden ger godkännande till en sådan upplåning.

Kontrollerad förvaltning

Om barnets tillgångar överstiger 8 basbelopp ska föräldrarna anmäla detta till överförmyndarnämnden. Förvaltningen blir därmed kontrollerad. Förvaltningen kan också bli kontrollerad om t.ex. en gåvogivare begär att gåvan ska stå under överförmyndarnämndens kontroll. När det är fråga om en kontrollerad förvaltning gäller att andelar i värdepappersfonder samt vissa obligationer får förvärfvas för barnets räkning utan särskilt tillstånd från överförmyndarnämnden. När det gäller inköp av enskilda aktier krävs ett godkännande av överförmyndarnämnden. Vanligtvis medger överförmyndarnämnden inköp av aktier som finns noterade på någon av fondbörsens listor. Någon enstaka gång kan det också förekomma att samtycke lämnas till förvärv av aktier i familjeföretag. När tillstånd till köp har erhållits från överförmyndarnämnden ska köpet redovisas till överförmyndarnämnden genom kopia av avräkningsnotan.

Om man inte själv har kunskaper om aktieförvaltning bör man inhämta information och förslag på lämpliga placeringar av bank eller annan värdepappersförvaltare. Överförmyndarnämnden gör ingen bedömning av om den ena eller andra aktien ska inköpas, så länge aktien är föremål för handel och återfinns på en börslista. Överförmyndarnämnden kan dock ha invändningar om större delen av tillgångarna placeras i ett enstaka aktieslag.

Södertälje kommun, Aktier och värdepapper

Vid större aktieinnehav kan det förekomma att överförmyndarnämnden i stället för att pröva varje enskilt förvärv medger ett generellt tillstånd. Det kan antingen innebära att tillstånd meddelas till förvärv inom viss beloppsgräns eller frihet till förvärv under viss tidsperiod.

Nyemission

Introduktionen av nya aktier på en fondbörslista kan ibland ske genom erbjudande till allmänheten att teckna aktierna. Det är inte ovanligt att en sådan emission väcker så stort intresse att det tecknas flera aktier än vad erbjudandet avser. Vid flera tillfällen har föräldrar tecknat aktier såväl för egen del som för sina barn. Föräldrar vars omtygda barn erhåller aktier vid efterföljande fördelning, bör – i de fall där barnet saknar medel för betalning av aktierna – iakttaga följande:

- Barnet är ägare till aktierna och föräldrarna kan inte genom att använda sina medel för betalning betrakta aktierna som sina.
- Ska barnet låna av sina föräldrar måste en god man förordnas för att den underåriges intresse ska tillvaratas vid lånetransaktionen.
- Det är överförmyndarnämnden som förordnar god man.
- Barnet kan inte ta upp lån utan överförmyndarnämndens samtycke. Gode mannen ska därför ansöka om sådant samtycke.
- Om barnet tilldelas aktier kan barnet genom den gode mannen sälja aktierna till föräldrarna. Försäljningen ska i sådant fall ske till dagskurs och barnet ska tillgodogöras eventuell kursvinst. Avräkningsnota eller motsvarande bör upprättas mellan föräldrarna och barnet genom den gode mannen.

Om det anses föreligga särskild anledning att trygga förvaltningen kan överförmyndarnämnden bestämma att aktierna ska förvaras och förvaltas av ett värdepappersinstitut. Särskilt beslut ska i så fall meddelas och detta beslut kan överklagas.

Vuxna – god man/förvaltare

En god man eller förvaltare får utan överförmyndarnämndens särskilda godkännande placera tillgångarna i vissa obligationer eller värdepappersfonder. Gode mannen/förvaltaren ska dock alltid följa grundregeln om trygga placeringar och skäligen avkastning.

Placering i enskilda aktier eller försäkringar kräver överförmyndarnämndens tillstånd. Eftersom alla större tillgångar ska vara placerade på spärrade konton kräver normalt en omplacering till aktier/värdepappersfonder/obligationer eller försäkringar att nämnden ger sitt tillstånd till att belopp får uttas från det spärrade kontot. Även VP-konton, fondkonton och depåer ska vara spärrade. I ansökan till nämnden ska aktieslag, antal eller belopp anges samt från vilket konto medel ska tas i anspråk. Placeringarna ska redovisas till nämnden med kopia av avräkningsnotan.